

टीपा

परिशिष्ट - १

ईसीएस प्रक्रिया चक्र

दिवस - ०

१. सीएचने आधीच सत्यांकन केलेल्या, एनक्रिप्ट केलेल्या इनपुट टेप/फ्लॉपी तसेच प्रायोजक बँके कडील मँडे टचे सकाळी सादरीकरण.
२. डेस्टिनेशन बँकांकडे पारेषित करण्यासाठी, सीएचमध्ये, प्रक्रिया करणे व मॅग्नेटिक माध्यमात आउटपुट डेटा निर्माण करणे व त्यांचे एनक्रिप्टेशन करणे.
३. मॅग्नेटिक माध्यमातील, एनक्रिप्ट केलेला आउटपुट डेटा, सीएचद्वारे एमआयसीआर समाशोधन रिपोर्ट सह डेस्टिनेशन बँकांना उपलब्ध करणे.
४. एनसीसी/सीएचने पुरविलेल्या युजर स्टेटस फाईल्स/फ्लॉपीवरून, त्या डिक्रिप्ट केल्यानंतर, डेस्टिनेशन बँकांद्वारे (सर्व्हिस शाखा) समाशोधन अहवाल तयार करणे.
५. डेस्टिनेशन बँकेच्या सेवा शाखांद्वारे, केंद्रीय पध्दतीने किंवा डेस्टिनेशन शाखांमध्ये, व्यवहारांच्या तपशीलाची डेस्टिनेशन शाखेचे रिपोर्ट व डेस्टिनेशन लेजर रिपोर्ट्स ह्यांच्या सॉफ्ट कॉपी किंवा हार्ड कॉपी (दोन प्रतींमध्ये) संबंधित शाखांना देणे.
६. एनसीसी/सीएचद्वारे, प्रायोजक बँकेला, प्रायोजक बँक तडजोडीचा रिपोर्ट उपलब्ध करून दिला जाणे.

दिवस - १

१. आरबीआयच्या सेटलमेंट बँकेच्या डिपॉझिट अकाउंट्स विभागात डेस्टिनेशन बँकेच्या खात्यात क्रेडिट व प्रायोजक बँकेच्या खात्यात डेबिट केले जाणे.
२. डेस्टिनेशन बँकशाखेकडून लाभार्थीच्या (म्हणजे डेस्टिनेशन खातेदार) खात्यात क्रेडिट केले जाणे व प्रायोजक बँकेकडून युजरच्या खात्यात डेबिट केले जाणे.
३. डेस्टिनेशन बँक शाखांद्वारे, डेस्टिनेशन लेजर रिपोर्टांच्या बदली (डुप्लिकेट) प्रतीवर, सर्व्हिस शाखेला, क्रेडिट न केलेल्या बाबी कळविल्या जाणे.

४. समाशोधनासाठी, त्या दिवसाचे एमआयसीआर संलेख सादर करलेवेळी, डेस्टिनेशन बँकांच्या सर्व्हेस शाखांकडून एनसीसी/सीएचला कळविण्यासाठी फ्लॉपी फाईल तयार केल्या जाणे. त्यात पुढील तपशील असेल - क्रेडिट केलेल्या/न केलेल्या बाबी, परिशिष्ट १७ मध्ये दिलेल्या फॉर्म - अनुसार, डेस्टिनेशन बँकेचा अंतिम रिपोर्टच्या दोन हार्ड कॉपीज तयार करणे, आणि एनसीसी/सीएचकडे पुढील गोष्टी सादर करणे - युजर स्टेटस फाईल/फ्लॉपी, रिटर्न मेमोज्, आणि डेस्टिनेशन बँकेच्या अंतिम रिपोर्टची हार्ड कॉपी.

५. सर्व डेस्टिनेशन बँकांकडून मिळालेल्या टेप्स/फ्लॉपीज् ह्यांच्यावर आधारित एनसीसी/सीएचद्वारा तडजोड तयार केली जाणे.

६. संबंधित असलेले सर्व रिपोर्ट्स एनसीसीने तयार करावयाचे आहेत.

७. डेस्टिनेशन बँकेच्या खात्यात डेबिट केले जाणे व क्रेडिट न केलेल्या बाबींसाठी प्रायोजक बँकेला एकत्रित क्रेडिट केले जाणे.

८. एनसीसी पुढील समाशोधन रिपोर्ट्स देईल:-

i) प्रायोजक बँक अंतिम रिपोर्ट	- प्रायोजक बँकेकडे
ii) डेबिट न केलेल्या बाबींची संयुक्त यादी	- प्रायोजक बँकेकडे -
iii) अंतिम आउटपुट टेप/फ्लॉपीच्या	- प्रायोजक बँकेकडे -
दोन प्रती (एक प्रत युजरकडे पाठविली जाईल)	
iv) डेस्टिनेशन बँक अंतिम रिपोर्ट	- डेस्टिनेशन बँकेकडे .

परिशिष्ट २

इलेक्ट्रॉनिक क्लियरिंग सर्विसेस (क्रेडिट क्लियरिंग)

इनपुट तयार करण्यासाठी व इनपुट सादर करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्वे .

(युजर संस्था → प्रायोजक बँक → समाशोधन गृह)

अ) इनपुट माध्यमे - मॅग्नेटिक टेप

ब) फाईल तयार करणे: आउटपुट फाईलमध्ये दोन प्रकारची रेकॉर्ड्स असतील. मोठ्या संख्येने असलेले **क्रेडिट रेकॉर्ड्स** (ट्रॅन्झॅक्शन कोड - २२) आणि क्रेडिट काँट्रा ह्या नावाचे (ट्रॅन्झॅक्शन कोड - ११) एक बॅलन्सिंग डेबिट रेकॉर्ड. डेबिट काँट्रा हे फाईलमधील सर्वप्रथम रेकॉर्ड असेल आणि त्यात युजरबाबतचा तपशील असेल जसे युजर नंबर, युजरचे नाव, प्रायोजक बँकेचा सॉर्ट कोड, सर्व डेबिट बाबींचे एकूण मूल्य इत्यादि. आणि क्रेडिट रेकॉर्डवर प्रक्रिया करताना हे नियंत्रक माहिती म्हणून काम करील. त्या व्यवहाराचा क्रेडिट व डेबिट तपशीलसह प्रत्येक क्रेडिट रेकॉर्ड स्वयंपूर्ण करण्यासाठी, क्रेडिट रेकॉर्ड्समध्येही, ह्या **क्रेडिट काँट्रा** रेकॉर्डमधील खुणेच्या माहितीची (की इन्फर्मेशन) पुनरावृत्ती केली जाईल.

ASCII फॉर्मॅटमध्ये इनपुट फाईलमध्ये डेटा तयार करण्यासाठी असलेल्या फील्ड्सचे वर्णन पुढीलप्रमाणे :

फील्डचे वर्णन	लांबी	फील्डचा प्रकार	शेरा
डेबिट काँट्रा रेकॉर्ड			
१. ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड	२	NUM	ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड - ११
२. युजर नंबर	७	NUM	प्रायोजक बँकेने दिलेला युजर नंबर
३. युजरचे नाव	४०	ALP	अल्फा न्युमरिक वर्णन
४. युजर क्रेडिट रेफरन्स	१४	NUM	संपूर्ण व्यवहारांसाठी (अल्फान्युमरिक) युजर डिफाईड रेफरन्स नंबर.
५. ईसीएस टेप इनपुट नंबर.	९	NUM	युजर डिफाईड इनपुट टेप
६. प्रायोजक बँक शाखेचा सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर सिटी - बँक शाखेचा कोड.

७. युजर बँक खाते क्रमांक	१५	NUM	प्रायोजक बँके ने डेबिट करावयाचा एनयुएम युजरचा खाते क्रमांक अल्फा न्युमरिक वर्णन
८. लेजर फोलियो नंबर	३	ALP	लेजर फोलियोचे अल्फा न्युमरिक तपशील
९. वैयक्तिक क्रेडिट बाबींसाठी युजर डिफाईड मर्यादा	१३	NUM	क्रेडिट आयटम्सचे (पैशांमध्ये सत्यांकन करण्यासाठी घ्यावयाची युजर डिफाईड मर्यादा
१०. एकूण रक्कम (बॉलन्सिंग डेबिट रक्कम)	१३	NUM	पैशांमध्ये रक्कम
११. तडजोडीची तारीख (दिदि.मम-वववव)	८	NUM	ज्या तारखेस सेटलमेंट करावयाची आहे ती तारीख.
१२. राखीव (युजरने रिकामे ठेवावे)	१०	NUM	ईसीएसने द्यावयाचाईसीएस आयटम सिक्वेन्स नंबर
१३. राखीव (युजरने रिकामे ठेवावे)	१०	NUM	ईसीएस प्राधिकरणाचे तयार केलेली चोकसम बेरीज.
१४. फिलर्स	३		
एकूण	१५६		

(अशा रितीने क्रेडिट काँट्राची लांबी 156 ASCII कॅरॅक्टर्स असेल व त्यामधील २३ कॅरॅक्टर्सची प्रथम ३ फील्ड्स रिकामी ठेवली जातील.)

क्रेडिट रेकॉर्ड्स

१.ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड	२	NUM	ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड २२
२. डेस्टिनेशन सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर सिटी - बँक शाखेचा कोड
३. डेस्टिनेशन अकाउंटचा प्रकार (एस.बी.बचत/चालु खाते)	२	NUM	एमआयसीआर ट्रॅन्झॅक्शन कोड (१०/११)
४. लेजर फोलियो क्रमांक	३	ALP	लेजर फोलियोचा अल्फान्युमरिक तपशील
५. डेस्टिनेशन खाते क्रमांक	१५	NUM	अल्फान्युमरिक वर्णन
६ . डेस्टिनेशन खातेदाराचे नाव	४०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
७. प्रायोजक बँकशाखेचा सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर बँक कोड
८. युजर क्रमांक	७	NUM	ईसीएस प्राधिकरणाने दिलेला युजर क्रमांक
९. युजरचे नाव	२०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
१०. युजर क्रेडिट संदर्भ	१३	ALP	लेजर फोलियो नंबर किंवा शेर/डिबेंचर प्रमाणपत्र नंबर

			किवा युजरने वैयक्तिक लाभार्थीसाठी दिलेला युनिक ओळख क्रमांक ह्यासारखा, युजर डिफाईड NUM संदर्भ क्रमांक
११. रक्कम	१३	NUM	पैशांमध्ये रक्कम
१२. राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	१०	NUM	एनसीसीने द्यावयाचा ईसीएस आयटम सिक्वेन्स नंबर
१३. राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	१०	NUM	एनसीसीने तयार केलेली चेकसम बेरीज
१४. राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	१	NUM	क्रेडिट केलेल्या (१) व क्रेडिट न करता परत केलेल्या (०) बाबींसाठी फ्लॅग
१५. फिलर (युजरने रिकामा ठेवावा)	२	NUM	आयटम क्रेडिट न करण्याची कारणे.
एकूण	१५६		

(अशा रितीने क्रेडिट रेकॉर्ड्स लांबी 156 ASCII कॅरॅक्टर्स असेल व त्यातील शेवटची चार फील्ड्स रिकामी असतील. ही चार फील्ड्स, एनसीसी/डेस्टिनेशन बँकमध्ये, इनपुट फाईलवर प्रक्रिया करतेवेळी भरली जातील)

परिशिष्ट-२ (अ)

इलेक्ट्रॉनिक क्लियरिंग सर्विसेस

डेस्टिनेशन बैंकांसाठी क्लियरिंग सेटलमेंट व आउटपुट

डे टाचा मॅग्नेटिक माध्यमातील रेकॉर्ड लेआऊट

(समाशोधन गृह → डेस्टिनेशन बैंका)

हेअर रेकॉर्ड व ट्रेलर रेकॉर्ड

अनुक्रमांक	फील्डचे वर्णन	लांबी	फील्डचा प्रकार	शेरा
१	ईसीएस ट्रॅंझॅक्शन कोड	२	NUM	हेडरसाठी ईसीएस ट्रॅंझॅक्शन कोड ११ व ट्रेलरसाठी ९९
२	कंट्रोल कॅरेक्टर	७	NUM	सर्व शून्ये
३	फिलर	८७	ALP	फिलर
४	कंट्रोल कॅरेक्टर	७	NUM	तीन अंकी एमआयसीआर कोड व त्यानंतर चार शून्ये
५	बाबींचे एकूण संख्या	९	NUM	हेडरमध्ये ९९९९९९०० आणि ट्रेलरमध्ये व्यवहारांची प्रत्यक्ष संख्या
६	एकूण रक्कम	१३	NUM	फाईलमधील एकूण रक्कम
७	तडजोडी तारीख	८	NUM	दिदि मम वव मध्ये तडजोडी तारीख
८	फिलर	२७	ALP	फिलर व (.) सह शेवट
	एकूण	१६०		

क्रेडिट रेकॉर्ड

१	ईसीएस ट्रॅंझॅक्शन कोड	२	NUM	ईसीएस ट्रॅंझॅक्शन कोड २२
२	डेस्टिनेशन सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर सिटी बँक शाखा कोड
३	डेस्टिनेशन खात्याचा प्रकार (एस.बी.बचत/चालु)	२	NUM	एमआयसीआर ट्रॅंझॅक्शन कोड (१०/११)

	खाते)			
४	लेजर फोलियो क्रमांक	३	ALP	अल्फा न्युमरिक लेजर फोलियो तपशील
५	डे स्टिनेशन खाते क्रमांक	१५	ALP NUM	अल्फान्युमरिक वर्णन
६	डे स्टिनेशन खातेदाराचे नाव	४०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
७	प्रायोजक बँक शाखेचा सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर बँक कोड
८	युजर क्रमांक	७	NUM	ईसीएस प्राधिकरणाने दिलेला युजर क्रमांक
९	युजरचे नाव	२०	APL	अल्फान्युमरिक वर्णन
१०	युजर क्रेडिट संदर्भ	१३	ALP NUM	लेजर फोलियो नंबर किंवा शेअर/डिबेंचर प्रमाणपत्र नंबर किंवा युजरने वैयक्तिक लाभार्थीसाठी दिलेला युनिक ओळख क्रमांक ह्यासारखा, युजर डिफाईड NUM संदर्भ क्रमांक
११	रक्कम	१३	NUM	पैशांमध्ये रक्कम
१२	राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	१०	NUM	एनसीसीने द्यावयाचा ईसीएस आयटम सिल्वेन्स क्रमांक
१३	राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	१०	NUM	एनसीसीने तयार केलेली एकूण बेरीज
१४	राखीव (युजरने रिकामा ठेवावा)	७	NUM	फिलर
	एकूण	१६०		

परिशिष्ट-३

इलेक्ट्रॉनिक क्लियरिंग सर्विसेस

रिटर्न फाईलचा (डेस्टिनेशन बँके कडून समाशोधन गृहाकडे) रेकॉर्ड लेआऊट

(डेस्टिनेशन बँक → समाशोधन)

क्रेडिट न केलेल्या/डेबिट न केलेल्या बाबी समाशोधन गृहाकडे पाठविण्यासाठी, डेस्टिनेशन बँका ही फाईल तयार करतात. ह्या फाईलमध्ये ५० कॅरेक्टर्सची लांबी असलेला केवळ एकाच प्रकारचा डेटा असतो. पुढील कोष्टकात, फील्ड्स, आणि त्यांच्या कॉट्रा रेकॉर्डची आणि पुनरावृत्ता रेकॉर्ड्सची लांबी दिली आहे .

अनुक्रमांक	वर्णन	प्रकार	लांबी
१	तडजोडी तारीख	अल्फान्युमरिक	X(८)
२	ईसीएस सिक्वेन्स नंबर	अल्फान्युमरिक	X(१०)
३	युजर क्रमांक	अल्फान्युमरिक	X(७)
४	रक्कम - पैशांमध्ये	न्युमरिक	९(११)१९९
५	रीझन कोड	अल्फान्युमरिक	X
६	सिटी कोड	अल्फान्युमरिक	X(३)
७	बँक कोड	अल्फान्युमरिक	X(३)
८	ब्रँच कोड	अल्फान्युमरिक	X(३)
९	स्पेसेस	अल्फान्युमरिक	X(२)

इलेक्ट्रॉनिक क्लियरिंग सर्विसेस

अंतिम आऊटपुट फाईलचा (समाशोधन गृहाकडून युजर संस्थेकडे) रेकॉर्ड

(समाशोधन गृह → प्रायोजक बँक → युजर संस्था)

ही फाईल समाशोधन गृहाकडून तयार केली जाते व प्रायोजक बँकेमार्फत ती युजर संस्थेला पाठविली जाते. ह्या फाईलमध्ये दोन प्रकारचे रेकॉर्ड्स असतात - म्हणजे, एक हेडर रेकॉर्ड, ज्याला काँट्रा रेकॉर्ड म्हणतात आणि पुनरावृत्ती असलेले रेकॉर्ड्स. पुढील कोष्टकात फील्ड्स व काँट्रा रेकॉर्ड्स आणि पुनरावृत्त रेकॉर्ड्सचा लांबी बाबत माहिती दिली आहे.

काँट्रा रेकॉर्ड

अनुक्रमांक	फील्डचे वर्णन	लांबी	प्रकार	शेरा
१	ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड	२	NUM	ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड ५५ डेबिटसाठी व कोड ११ क्रेडिटसाठी
२	युजर क्रमांक	७	NUM	प्रायोजक बँकेने दिलेला युजर क्रमांक
३	युजरचे नाव	४०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
४	युजर क्रेडिट संदर्भ	१४	ALP NUM	संपूर्ण व्यवहारासाठी युजर डिफाईड संदर्भ क्रमांक (अल्फान्युमरिक)
५	ईसीएस टेप इनपुट क्रमांक	९	NUM	युजर डिफाईड इनपुट टेप
६	प्रायोजक बँक खाते सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर सिटी बँक-ब्रॅंच कोड
७	युजरचा बँक खाते क्रमांक	१५	ALP NUM	प्रायोजक बँकेद्वारा डेबिट करावयाच्या युजरच्या खात्याचा क्रमांक (अल्फान्युमरिक)
८	लेजर फोलियो नंबर	३	ALP	अल्फा-न्युमरिक लेजर फोलिओ तपशील
९	वैयक्तिक क्रेडिट बाबींसाठी युजरला असलेली मर्यादा	१३	NUM	क्रेडिट बाबींचे सत्यांकन करण्यासाठी घेतली जाणारी युजरची मर्यादा
१०	एकूण रक्कम (बॅलंसिंग डेबिट अमाउंट)	१३	NUM	रक्कम पैशांमध्ये

११	तडजोडीची तारीख (दिदि-मम-वव)	८	NUM	ज्या तारखेस तडजोड कराव्याची आहे ती तारीख
१२	आयटम सिक्वेन्स नंबर	१०	NUM	समाशोधन गृहाने तयार केलेला आयटम सिक्वेन्स नंबर
१३	चेकसम	१०	NUM	समाशोधन गृहाने तयार केलेली चेकसम
१४	फिलर	३		फिलर
एकूण १५६				

पुनरावृत्ती असलेले रेकॉर्ड्स

१	ईसीएस ट्रॅन्झॅक्शन कोड	२	NUM	क्रेडिटसाठी व्यवहारांबाबत कोड २२ व डेबिट साठी कोड ६६ क्रेडिटच्या बाबतीत क्रेडिट न झालेले व्यवहार व डेबिटच्या बाबत डेबिट न झालेले व्यवहार ह्यांच्यासाठी ट्रॅन्झॅक्शन कोड ४४ असेल.
२	डेस्टिनेशन सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर सिटी बँक ब्रँच कोड
३	डेस्टिनेशन खात्याचा प्रकार	२	NUM	एमआयसीआर ट्रॅन्झॅक्शन कोड
४	लेजर फोलियो क्रमांक	३	ALP	लेजर फोलियोचे अल्फा न्युमरिक तपशील
५	डेस्टिनेशन खाते क्रमांक	१५	ALP NUM	अल्फान्युमरिक वर्णन
६	डेस्टिनेशन खातेदाराचे नाव	४०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
७	प्रायोजक बँक शाखेचा सॉर्ट कोड	९	NUM	एमआयसीआर बँक कोड
८	युजर नंबर	७	NUM	ईसीएस प्राधिकरणाने दिलेला युजर क्रमांक
९	युजरचे नाव	२०	ALP	अल्फान्युमरिक वर्णन
१०	युजर क्रेडिट रेफरन्स	१३	ALP NUM	लेजर फोलियो नंबर किंवा शेर/डिबेंचर प्रमाणपत्र नंबर किंवा युजरने वैयक्तिक लाभार्थीसाठी दिलेला युनिक ओळख क्रमांक ह्यासारखा, युजर डिफाईड NUM संदर्भ क्रमांक
११	रक्कम	१३	NUM	पैशांमध्ये रक्कम

१२	आयटे म सिक्वेन्स नंबर	१०	NUM	एनसीसी दिलेला ईसीएस आयटे म सिक्वेन्स नंबर
१३	चोकसम	१०	NUM	एनसीसीने तयार केलेली चोकसम बेरीज
१४	सक्सेस फ्लॅग	१०	NUM	क्रेडिट केलेल्या बाबींसाठी १ आणि क्रेडिटसंबंधात क्रेडिट न करता परत पाठविलेल्या बाबींसाठी २. तसेच डेबिटच्या बाबतीत डेबिट न करता परत पाठविलेल्या बाबींसाठी २
१५	फिलर	१	ALP	अंतर्गत कामासाठी वापरला जातो.
१६	रीझन कोड	१	NUM	बाब क्रेडिट न करण्याचे कारण
एकूण १५६				